

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum illi qui non sunt exercitati in obseruantia præceptorum debeant religionem ingresi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

rium his qui indigent exerceri secundum directionem aliorum ad perfectionem capiendam: sed illi qui iam perfecti sunt, spiritu Dei sufficienter aguntur, ut non indigeant actu alijs obedire. Habent tamen obedientiam in preparatione animi.

Lib. 19. c. 19. a med. co. 5.

Mod. lib. & cap.

Ca. 3. paulo a principio, tom. 1.

AD QUARTVM dicendum, quod sicut August. dicit in 19. de ciuita. Dei: * A studio cognoscendae ueritatis nemo prohibetur, quod ad laudabile pertinet otium. Quod autem aliquis super candelabrum ponatur, non pertinet ad ipsum, sed ad eius superiores. Quae sarcina si non imponatur, ut Aug. ibidem subdit, * contemplandae ueritati uacandum est, ad quam plurimum ualet solitudo. Et tamen illi qui solitariam uitam agunt, multum utiles sunt generi humano. Vnde August. dicit in lib. de moribus Ecclesiae * de his loquens, Pane solo, qui eis per certa interualla temporum affertur, & aqua contenti, desertissimas terras incolunt, perfructes colloquio Dei, cui puris mentibus inhaerunt. Videntur autem nonnullis res humanas plusquam oportet deseruisse, non intelligentibus quantum nobis eorum animus in orationibus proffit, & uita ad exemplum, quorum corpora uidere non sinimur.

AD QUINTVM dicendum, quod homo potest solitarius uiuere dupliciter. Vno modo, quasi societatem humanam non ferens propter animi fauilitiam, & hoc est bestiale. Alio modo per hoc, quod totaliter diuinis rebus inhaeret: & hoc est supra hominem, & ideo Philoso. dicit in 1. politico. quod ille qui alijs non communicat, est bestia, aut Deus, id est, diuinus uir.

Super Quaestiones ultimas Aristotelum primum.

QVAESTIO CLXXXIX.

De religionis ingressu, in decem articulos diuisa.

IN artic. 1. q. vlt. collige quatuor interuenire in declaratione, quae sit in ligera, scilicet occasiones peccandi, impedimenta perfectae charitatis, charitas, & perfectio charitatis, quae distributa ita sunt, ut charitati opponantur occasiones peccandi, & perfectioni charitatis impedimenta perfectae charitatis. Quibus collectis adiunge quintum, scilicet affectum hominis ad terrena, & perspicue, quia affectus hominis ad terrena, utriusque mali est pater, scilicet & occasio peccandi, & impedimento perfectae charitatis, merito religionis status qui affectu hominis a terrenis tollit, contra utrumque malum apponitur in remedium. Et quia primum malum pertinet contra praecipua, secundum, contra consilia: ideo religionis status medicina optima est & ad obseruandum praecipua & consilia, & non

DEINDE considerandum est de ingressu religionis. ET CIRCA hoc quaruntur decem.

- ¶ Primo, Vtrum illi qui non sunt exercitati in obseruatiis praecipuorum, debeant ingredi religionem.
- ¶ Secundo, Vtrum liceat aliquos noto obligari ad religionis ingressum.
- ¶ Tertio, Vtrum illi qui uoto obligantur ad religionis ingressum, teneantur uotum implere.
- ¶ Quarto, Vtrum illi qui uouet religionem intrare, teneantur ibi perpetuo remanere.
- ¶ Quinto, Vtrum pueri, sint recipiendi in religione.
- ¶ Sexto, Vtrum propter parentum obsequium aliqui debeant retrahi a religionis ingressu.
- ¶ Septimo, Vtrum presbyteri curati, uel archidiaconi possint ad religionem transire.
- ¶ Octauo, Vtrum de una religione possit aliquis transire ad aliam.
- ¶ Nono, Vtrum aliquis debeat alios inducere ad religionis ingressum.
- ¶ Decimo, Vtrum requiratur ma

gnadeliberatio cum consanguineis & amicis ad religionis ingressum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum illi, qui non sunt in praecipuis exercitijs, debeant ingredi religionem.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod non debeat religionem ingredi, nisi illi qui sunt in praecipuis exercitijs. Dominus enim consilium perfectionis dedit adolecenti, qui dixerat se praecipua adiuuante uasse: sed a Christo sumptum initium omnis religio. ergo uidetur quod non sint ad religionem admittendi, nisi qui sunt in praecipuis exercitijs.

¶ 2 Præ. Gregorius dicit super Ezech. * Nemo repente fit summus: sed in bona conuersatione a minimis quis inchoat, ut ad magna perueniat: sed magna sunt consilia quae pertinent ad perfectionem uitae, minora autem praecipua sunt quae pertinent ad communem iustitiam. ergo uidetur quod non debeat aliqui ad obseruatiam consiliorum religionem intrare, nisi prius fuerint in praecipuis exercitijs.

¶ 3 Præ. Sicut ordines sacri habent quandam excellentiam in Ecclesia, ita & religionis status: sed sicut Gregorius scribit Anglorum episcopo, * & habetur in Decretis dist. 48. Ordinate ad ordines accedendum est. Nam casum appetit, qui & summi loci fastigium postpositis gradibus per abrupta querit ascensum. Scimus enim quod adificati panetes non prius tignorum pondus accipiunt, nisi a nouitatis suae humore sicceatur, ne si ante potera quam solidentur, accipiant, cum etiam simul fabricam deponant. ergo uidetur quod non debeat aliqui ad religionem transire, nisi in praecipuis sint exercitati.

¶ 4 Præ. Sup illud psalmi, Sicut ablactatus super matrem suam, dicit glossa. In utero matris Ecclesiae, primo concipimur, dum fide rudimur instruimur: deinde in luce educimur, dum per baptismum regeneramur: deinde quasi manibus Ecclesiae portamur, & lacte nutritur, cum post baptismum bonis operibus informamur, & lacte spiritualis doctrinae nutrimur perficendo, donec iam gradum seculi a lacte matris accedamus ad melleam patris, id est simplicem doctrinam ubi predicatur. Verbum caro factum est, accedamus ad Verbum

est inter obseruantiam
 communi modo prae-
 ceptoru charitatis &
 aliorum peccatoru ex
 una & consilia ex alte-
 ra parte. Et attenditur
 secundum tria. Primum
 in hoc qd se habet ut
 commune & propriu
 seu quasi superius &
 inferius, ita quod ob-
 seruantia coi modo
 utroruq; praecepto-
 rum est ut commune,
 obseruatio consilioru
 ut propriu, quia illa
 potest esse sine illa,
 sed no contra. Secu-
 do in hoc qd illa est
 prior ista ordine na-
 turae. Et patet quia
 prius est a quo non
 conuertit consequen-
 tia, Tertio in ordine
 temporis. Et dicit qd non
 oportet qd illa sit et
 prior tempore, sicut
 non oportet qd ani-
 mal sit prius tempore
 quacuq; sui speciei.
 Pot enim esse simul
 tempore cum quacun-
 que sui speciei, nec
 potest inuenire extra
 omnem suam speciem,
 unde licet obseruan-
 tia praeceptorum sit
 prior natura, utpote
 tanquam generis na-
 tura, non oportet tñ
 qd sit prior tempore
 ista sui speciei, i. ob-
 seruatione praecepto-
 rum cum consiliis, qd
 non est secundum ex-
 istentiam temporis prius
 aliquid in genere qd
 sit in aliqua specieru
 suarum, quoniam ge-
 nus non est prior
 speciei suae. Potest er-
 go & prius tempore,
 & potest non prius
 sed simul tempore et
 se obseruantia prae-
 ceptorum cum consi-
 liis. Prius quidem, si
 prius praecepta sine
 consiliis seruauerunt.
 Non prius autem, si
 simul utraque seruau-
 tur. Non oportet er-
 go quod sit prius tem-
 pore huiusmodi prae-
 ceptorum obseruan-
 tia. Quarta comparati-
 o ibi, Obseruantia
 vero praecepti sine co-
 nsiliis est inter obser-
 uantiam praeceptoru
 sine consiliis & obser-
 uantiam eorundem
 cum consiliis. Et at-
 tenditur secundum
 tria. Primum in hoc qd
 ambo sunt spe unius
 generis, scilicet obser-
 uantiae praeceptorum,
 abstrahendo ab hoc
 uel illo modo, sed pri-
 ma est ut species im-
 perfecta. Secunda, ut
 species perfecta, pu-
 ta sicut irrationale, &

patris, In principio apud Deu.
 Et postea subdit, Quia nuper ba-
 ptizati in sabbato sancto quasi
 manibus Ecclesiae gestantur &
 lacte nutriuntur usque ad Pen-
 tecosten, quo tempore nulla diffi-
 cilia inducitur, no ieiunat, non
 media nocte surgit. Postea Spi-
 ritu paraclito confirmati quasi
 ab lacte incipiunt ieiunare, &
 alia difficilia seruare. Multi nero
 hunc ordinem peruerterunt, ut
 haeretici & schismatici se ante te-
 pus a lacte separantes, unde extin-
 guuntur. Sed huc ordinem per-
 uertere uidentur illi qui religio-
 nem intrant uel alios ad intran-
 dum inducunt antequam sint in
 facilliori obseruantia praecepto-
 rum exercitati. Ergo uidetur qd
 sint haeretici uel schismatici.
 ¶ 5. Praeterea, A prioribus ad po-
 steriora est transendum. Sed prae-
 cepta sunt priora consiliis, quia
 sunt communiora utpote a qui-
 bus non conuertitur existendi
 consequentia, quicunque enim
 seruat consilia, seruat praecepta,
 sed non conuertitur. Congruus
 autem ordo est ut a prioribus ad
 posteriora transeat, ergo non
 debet aliquis transire ad obser-
 uantiam consiliorum in religio-
 ne, nisi prius sit exercitatus in
 praeceptis.
 ¶ SED CONTRA est, quod Do-
 minus Matthaeum publicanum
 qui in obseruantia praeceptorum
 exercitatus non erat, aduocauit
 ad consiliorum obseruantiam.
 Dicitur enim Lucae quinto, qd re-
 lictis omnibus securus est eum.
 Non ergo est necessarium quod
 ante aliquis exerceatur in obser-
 uantia praeceptorum, quam tra-
 seat ad perfectionem consilioru.
 ¶ RESPONDEO dicendum, qd
 sicut ex supradictis patet, ista
 religionis est quoddam spi-
 rituale exercitium ad consequen-
 dam charitatis perfectionem, qd
 quidem sit in quantum per reli-
 gionis obseruantiam auferunt
 impedimenta perfectae charita-
 tis. Haec autem sunt quae impli-
 cat affectum hominis ad ter-
 rena. Per hoc autem quod affe-
 ctus hominis implicatur ad ter-
 rena, non solum impeditur per-
 fectio charitatis, sed interdum
 etiam ipsa charitas perditur, du-
 per inordinata conuersionem
 ad bona temporalia homo auct-
 ritat ab incommutabili bono mor-
 taliter peccando. Unde patet qd
 religionis obseruantia sicut tol-
 lunt impedimenta perfectae cha-
 ritatis, ita etiam tollunt occasio-
 nes peccandi, sicut patet quod

A per ieiunium & uigilias & obe-
 dientiam, & alia huiusmodi re-
 trahitur homo a peccatis gula
 & luxuria & a quibuscumque a-
 liis peccatis. Et ideo religionem
 ingredi no solum expedit iis qui
 sunt exercitati in praeceptis ut ad
 maiorem perfectionem perue-
 niant, sed etiam iis qui sunt exer-
 citati ut facilius peccata uitent
 & perfectionem assequantur.
 ¶ AD PRIMUM ergo dicendū,
 quod Hieronymus dicit super
 Matthaeum, * Mentitus est ado-
 lescens dicens, Haec omnia serua-
 ui a iuuentute mea. Si enim qd
 positum est in mandatis, Diliges
 proximum tuum sicut teipsum:
 opere compleset, quomodo po-
 stea audiens: Vade & vende om-
 nia, que habes & da pauperibus,
 tristis recessisset. Sed intelligen-
 dum est cum mentitū esse quan-
 tum ad perfectam obseruantiam
 huius praecepti. Unde Origenes
 super Matthaeum dicit, * quod
 scriptum est in Euangelio, secun-
 dum Hebraeos, quod cum Do-
 minus dixisset ei, Vade & vende
 omnia que habes, cepit dices
 scalpere caput suum, & dixit ad
 eum Dominus, Quomodo di-
 cisti feci legem & prophetas, cum
 scriptum sit in lege, Diliges pro-
 ximum tuum sicut teipsum? Er-
 ecce multi fratres tui filij. Abra-
 hae amici sunt stercore morien-
 tes fame, & domus tua plena est
 multis bonis, & non egreditur
 aliquid omnino ex ea ad eos.
 Inaque Dominus redarguit eū
 dicens, Si uis perfectus esse, uade,
 & c. Impossibile est enim implere mandatum quod
 dicit, Diliges proximum tuum sicut teipsum, & ef-
 se diuitem, & maxime tantas possessiones habere,
 quod est intelligendum de perfecta impletione hu-
 ius praecepti. Imperfecte autem & communi mo-
 do uerum est eum obseruasse praecepta. Perfectio
 enim principaliter in obseruantia praeceptoru
 charitatis consistit, ut supra habitum est. * Ut ergo Do-
 minus ostenderet perfectionem consiliorum uti-
 lem esse & innocentibus & peccatoribus, non so-
 lum uocauit adolentem innocentem, sed etiam
 Matthaeum peccatorem. Sed tamen Matthaeus secu-
 tus est uocantem, non autem adolentem, quia faci-
 lilius conuertuntur ad religionem peccatores quam
 illi qui de sua innocentia praesumunt, quibus dicit
 Dominus Matthaei uiginti primo, Publicani &
 meretrices praecedent uos in regno Dei.
 ¶ AD SECUNDUM dicendum, quod summū & in-
 finitum tripliciter accipi possunt. Vno modo in
 eodem statu & in eodem homine. & sic manifestum
 est quod nemo repente fit summus, quia unusquis-
 que recte uiuens toto tempore uitae suae proficit ut
 ad summum perueniat. Alio modo per comparationem
 ad diuersos status. Et sic non oportet quod
 qui cunque uult ad superiorem statum peruenire, a
 minori incipiat, sicut non oportet quod qui uult
 esse clericus, prius in laicali uita exerceatur. Tertio
 modo

rationale respectu ani-
 malis. Secundo quo
 ad ordinem natura-
 Et dicitur quod fecit
 da est prius natura,
 quia perfectus est prius
 natura imperfecto.
 Tertio quo ad ordi-
 nem temporis. Et di-
 citur quod ad est ne-
 cessario inter illa or-
 do temporis, sed po-
 rest quilibet earu ef-
 se altera non praexis-
 stente. No enim oportet
 prius esse in statu
 coniugij quam in sta-
 tu uirginali. Ibi prae-
 ceptum est sine consi-
 lio, hic consilium etiā
 seruatur. Et per haec
 responderi directe ar-
 gumento, concludes,
 quod oportet prius
 aliquem esse bonum
 secularem ad hoc qd
 sit religiosus. Cuius
 tamē omnibus caue-
 ne subito ad religio-
 nem recipias eos qui
 diuina sunt consue-
 tudine affecti enormi-
 bus uitiis, quales
 sunt lenones, latro-
 nes, & huiusmodi,
 quoniam est scriptū
 sit quod publicani &
 meretrices praecedent
 uos in regno caelorum.
 Scriptum est etiam:
 Videte quo careo am-
 bulatis. Non est inu-
 tiles criminolos re-
 pente in societatem
 innocentiam quodam
 modo iunonem intro-
 ducere. Timendum
 est, ne doceant alios
 mala, ne corrumpant
 alios, &c.
 ¶ 1. 184. art. 1.

cap. 19.

ho. 8.

1. 184. art. 1.

